

Tilburg University

Politiek moet afblijven van grondrechten

Hirsch Ballin, E.M.H.

Published in:
Friesch Dagblad

Publication date:
2014

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Hirsch Ballin, E. M. H. (2014). Politiek moet afblijven van grondrechten. *Friesch Dagblad*, 10-10.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Politiek moet afblijven van grondrechten

Populisten vinden dat de wil van de meerderheid moet worden uitgevoerd. Desnoods ten koste van fundamentele rechten. Dat is een gevaarlijk misverstand. Fundamentele rechten beschermen de minderheid tegen willekeur.

Opinie

Ernst Hirsch Ballin

In de tijd dat ik in de Tweede Kamer achter de regeringstafel zat, vroeg een van de leden van de Tweede Kamer mij op een gegeven moment, als het ware verlangend naar een antwoord: hebt u niet erg veel last van dat Europees Hof voor de Rechten van de Mens? Dat had betrekking op vreemdelingenrecht en vreemdelingenbeleid. Mijn antwoord was: nee. Maar het was een nee met een uitleg.

Natuurlijk zijn er situaties geweest, en zullen die zich in de toekomst voordoen, waarin een uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens of van een andere rechter aanleiding moet geven tot een herziening van het beleid. Maar daar hebben wij dat Hof ook voor. Mijn antwoord was dan ook

dat wij democratisch zelf hebben gewild dat ons rechtsstelsel gebonden zou zijn aan de Europees aanvaarde rechtsnormen op het gebied van de rechten van de mens.

Dergelijke instellingen zijn net als onze Grondwet en de grondrech-

Een democratisch staatsbestel wint aan houdbaarheid door de binding aan de grondrechten die de democratie zelf heeft gewild

ten in de Grondwet het resultaat van een politieke strijd. Daar moeten wij politiek niet op reageren in termen van: daar hebben wij last van. Wij hebben het zo gewild. Wij hebben dus ook gewild dat we geconfronteerd kunnen worden met uitspraken die aanleiding geven tot correctie.

De waarborgen van het recht voor mensen die in de knel komen, maar ook voor degenen die initiatieven nemen, ondernemend zijn op een of andere manier, zijn democratisch besloten en democratisch gewenst en dus ook iets waar de politiek trots op mag zijn. Dat betekent niet dat ze speelbal worden van de politiek en dat op elk moment dat zich iets onwelgevalligs lijkt voor te doen de politiek als het ware aan de knoppen van het referentiekader moet gaan draaien. Dat geldt heel in het bijzonder voor de grondrechten die het resultaat zijn van democratische strijd en worsteling. Zo hebben verdragsbepalingen als verdragsrechtelijke normen, bepalingen van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie in onze rechtsorde een hogere rang gekregen dan bepalingen in hoofdstuk 1 van onze Grondwet.

Er wordt vaak over grondrechten gesproken in termen van normen die de politiek in toom houden. Zeker, er zijn situaties waarin ze die betekenis hebben en moeten hebben, maar ik maak me zorgen dat zo her en der de gedachte de kop

Ik maak me zorgen dat de gedachte de kop opsteekt dat fundamentele rechten en democratie elkaars tegenpool zijn

opsteekt dat fundamentele rechten en democratie elkaars tegenpool zijn. Dat is een misverstand, een gevaarlijk misverstand op het moment dat men denkt dat de werking van de grondrechten afbreuk doet aan de democratie.

Het is, zou ik willen zeggen, niet andersom. Een democratisch staatsbestel wint aan houdbaarheid en overtuigingskracht door die binding aan de grondrechten die de democratie zelf heeft gewild en heeft aanvaard. Een democratie moet altijd iets waarmaken dat op het eerste gezicht onmogelijk is, namelijk dat bij meerderheid beslissen de vorm van beslissen van de democratie is en toch ten opzichte van de minderheid legitiem gezag blijft. Het blijft legitiem gezag ten opzichte van de minderheid omdat meerderheid en

minderheid gezamenlijk weten dat de meerderheidsbesluitvorming aan die fundamentele rechten gebonden is.

Daarom wordt daarover besloten in de bijzondere vorm van een tweede derde meerderheid en in de processen van internationale afstemming die tot een verdrag leiden. Die overtuigingskracht van de democratie heeft het nodig dat meerderheid en minderheid een gezamenlijke grondslag houden. Die gezamenlijke grondslag is de Grondwet met haar grondrechten. Omdat rechten zo lang die voor de minderheid verzekerd zijn en dus de meerderheid alleen *limited government*, zoals dat in de historie is genoemd, mag uitoefenen, zijn de stabiliteit en legitimiteit verzekerd. Zo helpen het tweederdevereiste en het rechterlijk toezicht om de gezamenlijkheid van onze democratische rechtsstaat in stand te houden.

Ernst Hirsch Ballin is onder meer oud-minister van Justitie en hoogleraar Rechten van de Mens, aan de Universiteit van Amsterdam en hoogleraar Nederlands en Europees Constitutioneel Recht aan Tilburg University.

Dit is een tweede en laatste bewerkte deel in een serie naar aanleiding van een expertmeeting in de Eerste Kamer over rechtsstatelijkheid

Grondrechten in de grondwet zijn het resultaat van een politieke strijd. Daar moeten wij politiek niet op reageren in termen van: daar hebben wij last van. Foto: ANP

Wij gaan vreemd om met onze sporters

Column

L. van Ulden ofm

Het was even wennen toen ik ze op de foto zag staan in de krant: de Nederlandse sportploeg voor Sotsji. Da's waar ook, we zouden ook nog gaan schaatsen en snowboarden in Rusland. Bijna vergeten dat zij er ook nog waren.

Wij gaan vreemd om met onze sporters. Ze worden zakkenvullers

genoemd, fraudeurs met doping en omhooggevalen sterren. Als ze winnen, mogen ze naar de koning. Maar als ze hun beste tijd gehad hebben, worden ze aan de stoepbrand gezet. Geen kapsones alstublieft.

Ook in hun beste tijd moeten ze uitkijken dat ze niet beroofd worden van hun glorie. Het zal je maar overkomen dat het moment waarop

je gaat pieken heerlijk samenvalt met Olympische Spelen. Maar daar komt de actievoerdersindustrie een stokje voor steken: dat feestje gaat mooi niet door. Ze hebben iets tegen het organiserend land. Vandaar.

De meest trieste interviews zijn niet de - soms ronduit hatelijke - gesprekken met de verliezers. Mijn hart krimpt ineen bij dat gesprek met een sporter die er helemaal klaar voor was, maar toen besloot weldenkend Nederland dat we deze keer maar niet moesten meedoen. Berg je viool maar op, want de voor-

Berg je viool maar op, want de voorzitter van het concours slaat zijn vrouw

zitter van het concours slaat zijn vrouw.

De sportwereld ondergaat dit soort stroppen opvallend lankmoedig, want je hoort nooit over het indienen van claims voor weggegooid trainingsgeld of geleden psychische schade bij de medaillekandidaat.

We zeggen vaak dat de sportwereld keiharde business geworden is. Het actiewezen onderhand ook.

Ik hoop dat onze sporters en hun koning gewoon een paar heerlijke dagen hebben. Dat mag ook wel eens gezegd worden.